- 2 -07- 1989
Vandenneulebroecke
Transmis à M.
Envoyé à M.

KONINKRIJK BELGIE.

ROYAUME DE BELGIQUE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, achtste kamer, op 30 november 1988 door de Minister van Middenstand en door de Staatssecretaris voor Middenstand verzocht hun van advies te dienen over een ontwerp van koninklijk besluit "tot wijziging van artikel 1, 2°, en artikel 3, 2°, van het koninklijk besluit van 20 juli 1955 houdende vaststelling van de voorwaarden van erkenning van de plaatselijke handelsvennootschappen van krediet voor ambachtsoutillering en van de te volgen procedure", heeft op 1 februari 1989 het volgend advies gegeven :

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, huitième chambre, saisi par le Ministre des Classes moyennes et par le Secrétaire d'Etat aux Classes moyennes, le 30 novembre 1988, d'une demande d'avis sur un projet d'arrêté royal "modifiant l'article 1, 2°, et l'article 3, 2°, de l'arrêté royal du 20 juillet 1955 fixant les conditions d'agrément des sociétés commerciales locales de crédit à l'outillage artisanal et la procédure à suivre", a donné le 1 février 1989 l'avis suivant :

ALGEMENE OPMERKINGEN.

1. De wijziging welke het voor advies voorgelegde ontwerp-besluit beoogt aan te brengen in het koninklijk besluit van 20 juli 1955 tot vaststelling van de voorwaarden van erkenning van de plaatselijke handelsmaatschappijen en van de verbonden van plaatselijke maatschappijen van krediet voor ambachtsoutillering en van de te volgen procedure, bestaat hoofdzakelijk hierin dat in de voorwaarden voor erkenning van de bedoelde plaatselijke kredietmaatschappijen uitdrukkelijk wordt bepaald dat die maatschappijen contracten van financieringshuur of "leasing" kunnen sluiten.

Overeenkomstig het koninklijk besluit nr. 55 van 10 november 1967 tot regeling van het juridisch statuut der ondernemingen gespecialiseerd in financieringshuur, moet de leasing de volgende kenmerken vertonen :

- de overeenkomst moet betrekking hebben op bedrijfsmateriaal dat door de huurder (lessee) uitsluitend voor bedrijfsdoeleinden wordt gebruikt;

- het materiaal moet door de verhuurder (lessor) worden gekocht op gespecifieerde aanwijzing van de huurder;

- de huurtijd moet gelijk zijn aan de vermoedelijke duur van het bedrijfsgebruik;

- de huurprijs moet overeenkomen met de afschrijvingswaarde gespreid over de vermoedelijke gebruiksduur;

- de huurder moet de optie krijgen om aan het einde van het contract het materiaal te kopen aan een in het huurcontract bepaalde residuele waarde.

.../...

Men kan leasing dus definiëren als een driepolige financieringsoperatie waarbij de verhuurder, die een bepaald goed heeft aangekocht op aanwijzing van de huurder, dat goed laat gebruiken door de huurder (zonder automatische eigendomsoverdracht) (1) tegen betaling van een vergoeding die de afschrijvingswaarde van het goed benadert.

2. Luidens de thans geldende tekst van artikel 3, 2°, van het voornoemde koninklijk besluit van 20 juli 1955 moeten de plaatselijke handelsmaatschappijen, om te kunnen worden erkend,

> "hun werkzaamheid beperken tot de financiering van het verwerven of omvormen van de outillering ener onderneming, hetzij door het aankopen, verkopen of huren (2) van outillering, die voor het uitoefenen van een beroep of het exploiteren van een kleine nijverheid geschikt is, hetzij door voorschot of betaling door in de plaatsstelling aan de verkoper, van de koopprijs van dergelijke outillering".

.../...

---

(1) Het belangrijkste kenmerk van de leasingovereenkomst ligt precies hierin dat het goed wordt geacht eigendom te blijven van de verhuurder en dat, wanneer de leasingoperatie beantwoordt aan de criteria bepaald in het voornoemde koninklijk besluit nr. 55, in voorkomend geval, de revindicatie van het goed uit de failliete boedel van de huurder in rechte mogelijk is.

(2) In de Nederlandse tekst dient men wellicht "verhuren" te lezen in plaats van "huren". Uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 29 maart 1929 op de waarborg van goed verloop van het krediet aan de ambachtsbewerktuiging blijkt immers dat beoogd werd de bedoelde kredietmaatschappijen gegroepeerde aankopen van machines en gereedschap onder bijzonder voordelige voorwaarden te laten verrichten, teneinde ze daarna te verkopen of te verhuren.

In het bij het ontwerp-besluit gevoegde "verslag aan de Koning" wordt uiteengezet dat de bepaling luidens welke de bedoelde kredietmaatschappijen kunnen "aankopen, verkopen of (ver)huren", in de praktijk nooit werd toegepast en dat in het huishoudelijk reglement voor het ambachtskrediet zelfs geen sprake is van die "wijze van financieren". Artikel 2, tweede lid, van dat reglement bepaalt inderdaad dat "de financiering zal gebeuren door voorschot of betaling, door in de plaatsstelling, aan de verkopers van de aankoop- of huurprijs van ... motoren of machines (welke bij de uitbating van een ambachtelijk bedrijf of van een kleine nijverheid dienstig zijn)".

In die omstandigheden kan worden aangenomen dat het wenselijk is uitdrukkelijk in het koninklijk besluit van 20 juli 1955 de mogelijkheid voor de bedoelde maatschappijen in te schrijven om leasing toe te passen.

3. Artikel 6, § 1, VI, eerste lid, 2°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, zoals gewijzigd bij de wet van 8 augustus 1988, bepaalt dat de Gewesten bevoegd zijn inzake "de gewestelijke aspecten van het kredietbeleid, met inbegrip van de oprichting en het beheer van de openbare kredietinstellingen".

Luidens het laatste lid van datzelfde artikel 6, § 1, VI, is evenwel alleen de nationale overheid bevoegd voor "2° het financieel beleid en de bescherming van het spaarwezen, met inbegrip van de reglementering en de controle op de kredietinstellingen en andere financiële instellingen en op de verzekeringsmaatschappijen en daarmee gelijkgestelde ondernemingen, de holdings en de gemeenschappelijke beleggingsfondsen, het hypothecair krediet,

.../...

het consumptiekrediet, het bank- en verzekeringsrecht, alsmede de oprichting en het beheer van haar openbare kredietinstellingen". Uit het commissieverslag van de Kamer (Parl. St., Kamer, nr. 516/6 - 1988, p. 131), meer bepaald uit de verklaringen van de Minister van Institutionele Hervormingen, blijkt duidelijk dat de nationale overheid bevoegd is gebleven om de erkenning van de maatschappijen van krediet voor ambachtsoutillering te regelen.

4. In de aanhef van het ontwerp-besluit wordt, als rechtsgrond voor de ontworpen regeling, de wet van 29 maart 1929 op de waarborg van goed verloop van het krediet aan de ambachtsbewerktuiging aangewezen.

Die wet van 29 maart 1929 werd evenwel opgeheven door de besluitwet van 23 december 1946 betreffende het krediet voor ambachtsmaterieel, het beroepskrediet en het krediet aan de middenstand en houdende verandering van de Hoofdkas voor het klein beroepskrediet in een Nationale Kas voor beroepskrediet (1).

De rechtsgrond voor de ontworpen regeling is te vinden in artikel 8, § 3, van het statuut van de Nationale Kas voor beroepskrediet, gevoegd bij het koninklijk besluit van 2 juni 1956 houdende omwerking van het statuut van de Nationale Kas voor beroepskrediet. Luidens het vermelde artikel 8, § 3, worden de voorwaarden van erkenning van de plaatselijke handelsmaatschappijen en van de verbonden van plaatselijke maatschappijen van krediet voor ambachtsbewerktuiging alsmede de te volgen procedure bij koninklijk besluit bepaald.

.../...

---

(1) Ook het koninklijk besluit van 11 mei 1929, dat vermeld wordt in het "verslag aan de Koning", is opgeheven, namelijk door het Regentsbesluit van 21 maart 1947 betreffende de waarborg van goede afloop van het krediet voor ambachtsmaterieel en de aanneming van plaatselijke handelsmaatschappijen en van bonden van plaatselijke maatschappijen van krediet voor ambachtsmaterieel.

BIJZONDERE OPMERKINGEN.

Opschrift.

Het koninklijk besluit van 20 juli 1955 dient met zijn correcte opschrift te worden vermeld.

Men stelle het opschrift van het ontworpen besluit derhalve als volgt :

"Koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 20 juli 1955 tot vaststelling van de voorwaarden van erkenning van de plaatselijke handelsmaatschappijen en van de verbonden van plaatselijke maatschappijen van krediet voor ambachtsoutillering en van de te volgen procedure".

Aanhef.

Overeenkomstig de algemene opmerking 4 dient het eerste lid van de aanhef, waarin wordt verwezen naar de wet van 29 maart 1929, als volgt te worden vervangen :

"Gelet op het statuut van de Nationale Kas voor beroepskrediet, gevoegd bij het koninklijk besluit van 2 juni 1956 houdende omwerking van het statuut van de Nationale Kas voor beroepskrediet, inzonderheid op artikel 8, § 3;".

+

.../...

De verwijzing, in het tweede lid van de aanhef, naar het koninklijk besluit van 20 juli 1955 dient te worden aangevuld met "gewijzigd bij het koninklijk besluit van 6 december 1979".

Gelet op het koninklijk besluit van 18 oktober 1988 houdende wijziging van de samenstelling van de Regering, dient ook de Staatssecretaris voor de Kleine en Middelgrote Ondernemingen te worden betrokken bij de voordracht en de uitvoering (artikel 5) van het ontworpen besluit en moet hij het medeondertekenen.

Artikel 1.

Men vervange de woorden "Het 2° van artikel 1 van het koninklijk besluit ..." door "Artikel 1, 2°, van het koninklijk besluit ...".

Artikel 2.

Men schrijve in de inleidende zin "Artikel 3, 2°, van hetzelfde besluit wordt vervangen ..." in plaats van "Het 2° van artikel 3 van voornoemd koninklijk besluit wordt vervangen ...".

+

.../...

Rekening houdend met wat werd uiteengezet in de algemene opmerkingen 1 en 2, wordt in overweging gegeven het nieuwe artikel 3, 2°, als volgt te redigeren :

"2° hun werkzaamheid beperken tot het financieren van de huur, van het aanschaffen of van het omvormen van outillering en uitrustingsgoederen die dienstig zijn voor de uitoefening van een beroep of de exploitatie van een kleine nijverheid, door hetzij aan de onderneming de koopprijs voor te schieten, hetzij aan de leverancier de koopprijs te betalen met indeplaatsstelling, hetzij met de onderneming een financieringshuurovereenkomst te sluiten en met haar leverancier een koopovereenkomst".

Artikel 4.

Er lijkt geen reden te zijn om af te wijken van de gebruikelijke regeling inzake de inwerkingtreding van reglementaire koninklijke besluiten. Het artikel kan derhalve beter geschrapt worden.

SLOTOPMERKINGEN.

Het voornoemde koninklijk besluit nr. 55 van 10 november 1967 heeft de ondernemingen gespecialiseerd in financieringshuur aan erkenning onderworpen. De voorwaarden voor die erkenning werden, overeenkomstig artikel 2 van het genoemde koninklijk besluit, vastgesteld bij ministerieel besluit van 23 februari 1968 (B.S. 6 maart 1968).

.../...

Alvorens leasingovereenkomsten te sluiten, zullen de plaatselijke handelsvennootschappen waarop het ontwerp betrekking heeft, derhalve een erkenning moeten aanvragen aan de Minister van Economische Zaken.

OBSERVATIONS GENERALES.

1. La modification que le projet d'arrêté soumis pour avis entend apporter à l'arrêté royal du 20 juillet 1955 fixant les conditions d'agréation des sociétés commerciales locales et des fédérations de sociétés locales de crédit à l'outillage artisanal, et la procédure à suivre, consiste principalement en ce que les conditions d'agrément des sociétés commerciales visées prévoient expressément que celles-ci peuvent conclure des contrats de location-financement ou de "leasing".

Conformément à l'arrêté royal n° 55 du 10 novembre 1967 organisant le statut juridique des entreprises pratiquant la location-financement, le leasing doit présenter les caractéristiques suivantes :

- le contrat doit porter sur des biens d'équipement que le locataire (lessee) affecte exclusivement à des fins professionnelles;

- les biens doivent être achetés par le bailleur (lessor), selon les spécifications du locataire;

- la durée de la location doit correspondre à la durée présumée d'utilisation économique;

- le prix de la location doit correspondre à la valeur de l'amortissement sur la période d'utilisation présumée;

- le locataire doit recevoir l'option d'achat du bien en fin de contrat, à une valeur résiduelle fixée dans le contrat de location.

.../...

On peut donc définir le leasing comme une opération de financement tripolaire par laquelle le bailleur, qui a acheté un bien déterminé selon les spécifications du locataire, donne ce bien en usage au locataire (sans transfert automatique de propriété) (1) contre paiement d'une indemnité approximativement égale à la valeur d'amortissement du bien.

2. Le texte actuellement en vigueur de l'article 3, 2°, de l'arrêté royal précité du 20 juillet 1955, prévoit que, pour pouvoir être agréées, les sociétés commerciales locales doivent

> "limiter leur activité au financement de l'acquisition ou de la transformation de l'outillage d'une entreprise, soit par l'achat, la vente ou la location (2) d'outillage convenant à l'exercice d'un métier ou à l'exploitation d'une petite industrie, soit par l'avance ou le paiement par subrogation au vendeur du prix d'achat de pareil outillage".

.../...

---

(1) La caractéristique essentielle du contrat de leasing réside précisément en ce que le bien est réputé rester la propriété du bailleur et que, si l'opération de leasing répond aux critères fixés par l'arrêté royal précité n° 55, la revendication éventuelle du bien dans la masse de la faillite du locataire sera possible en droit.

(2) Dans le texte néerlandais, il faut sans doute lire "verhuren" au lieu de "huren". Il ressort en effet des travaux préparatoires de la loi du 29 mars 1929 sur la garantie de bonne fin du crédit à l'outillage artisanal que l'intention a été de permettre aux sociétés de crédit visées d'effectuer des achats groupés de machines et d'outils, à des conditions spécialement avantageuses, en vue de les revendre ou de les donner en location par la suite.

Le "rapport au Roi" joint à l'arrêté en projet, relève que la disposition aux termes de laquelle les sociétés de crédit visées peuvent "acheter, vendre ou louer", n'a jamais été appliquée dans la pratique et que le règlement d'ordre intérieur du crédit à l'outillage artisanal ne parle même pas de ce "mode de financement". L'article 2, alinéa 2, du même règlement prévoit en effet que "le financement se réalisera par l'avance ou par le paiement, par subrogation, aux vendeurs du prix d'achat ou de location de ... moteurs ou machines (convenant à l'exploitation d'un métier artisanal ou d'une petite industrie)".

Dans ces conditions, on peut considérer qu'il est souhaitable d'inscrire expressément dans l'arrêté royal du 20 juillet 1955, la possibilité, pour les sociétés visées, d'appliquer le leasing.

3. L'article 6, § 1er, VI, alinéa 1er, 2°, de la loi spéciale du 8 août 1980, telle qu'elle a été modifiée par la loi du 8 août 1988, dispose que les Régions sont compétentes en matière "d'aspects régionaux de la politique du crédit, en ce compris la création et la gestion des organismes de crédit publics".

Toutefois, aux termes du dernier alinéa du même article 6, § 1er, VI, l'autorité nationale est seule compétente pour "2° la politique financière et la protection de l'épargne, en ce compris la réglementation et le con-

trôle des établissements de crédit et autres institutions financières et des entreprises d'assurances et assimilées, des sociétés de portefeuille et des fonds communs de placement, le crédit hypothécaire, le crédit à la consommation, le droit bancaire et de l'assurance, ainsi que la constitution et la gestion de ses institutions publiques de crédit". Il ressort clairement du rapport de la commission de la Chambre (doc. parl., Chambre, n° 516/6 - 1988, p. 131), plus particulièrement des déclarations du Ministre des Réformes institutionnelles, que l'autorité nationale est restée compétente pour régler l'agrément des sociétés de crédit à l'outillage artisanal.

4. Le préambule de l'arrêté en projet invoque comme fondement légal de la réglementation projetée la loi du 29 mars 1929 sur la garantie de bonne fin du crédit à l'outillage artisanal.

Or, cette loi du 29 mars 1929 a été abrogée par l'arrêté-loi du 23 décembre 1946 relatif au crédit à l'outillage artisanal, au crédit professionnel et aux classes moyennes, et portant transformation de la Caisse centrale de petit crédit professionnel en une Caisse nationale de crédit professionnel (1).

.../...

(1) L'arrêté royal du 11 mai 1929, mentionné dans le "rapport au Roi", a de même été abrogé, à savoir par l'arrêté du Régent du 21 mars 1947 relatif à la garantie de bonne fin du crédit à l'outillage artisanal et à l'agréation des sociétés commerciales locales et des fédérations de sociétés locales de crédit à l'outillage artisanal.

Le fondement légal de la réglementation en projet réside dans l'article 8, § 3, du statut de la Caisse nationale de crédit professionnel, joint à l'arrêté royal du 2 juin 1956 portant refonte du statut de la Caisse nationale de crédit professionnel. Aux termes de l'article 8, § 3, précité, les conditions d'agréation (lire : agrément) des sociétés commerciales locales et des fédérations de sociétés locales de crédit à l'outillage artisanal, ainsi que la procédure à suivre, sont déterminées par arrêté royal.

OBSERVATIONS PARTICULIERES.

Intitulé.

Il convient de reproduire correctement l'intitulé de l'arrêté royal du 20 juillet 1955.

Il y a lieu, dès lors, de rédiger l'intitulé de l'arrêté en projet comme suit :

"Arrêté royal modifiant l'arrêté royal du 20 juillet 1955 fixant les conditions d'agréation des sociétés commerciales locales et des fédérations de sociétés locales de crédit à l'outillage artisanal, et la procédure à suivre".

Préambule.

Conformément à l'observation générale 4, l'alinéa 1er du préambule, qui vise la loi du 29 mars 1929, doit être remplacé comme suit :

"Vu le statut de la Caisse nationale de crédit professionnel, joint à l'arrêté royal du 2 juin 1956 portant refonte du statut de la Caisse nationale de crédit professionnel, notamment l'article 8, § 3;".

+

A l'alinéa 2 du préambule, la référence à l'arrêté royal du 20 juillet 1955 doit être complétée par les mots "modifié par l'arrêté royal du 6 décembre 1979".

Eu égard à l'arrêté royal du 18 octobre 1988 portant modification de la composition du Gouvernement, le Secrétaire d'Etat aux Petites et Moyennes Entreprises doit également être associé à la proposition, à l'exécution (article 5) et au contreseing de l'arrêté en projet.

Article 1er.

Il y a lieu de remplacer les mots "Le 2° de l'article 1er de l'arrêté royal ..." par les mots "L'article 1er, 2°, de l'arrêté royal ...".

Article 2.

On écrira dans la phrase liminaire "L'article 3, 2°, du même arrêté est remplacé par ..." au lieu de "Le 2° de l'article 3 de l'arrêté royal précité est remplacé par ...".

+

.../...

Compte tenu de ce qui a été exposé dans les observations générales 1 et 2, il est suggéré de rédiger le nouvel article 3, 2°, comme suit :

"2° limiter leur activité au financement de la location, de l'acquisition ou de la transformation d'outillage et de biens d'équipement convenant à l'exercice d'un métier ou à l'exploitation d'une petite industrie, soit en avançant le prix d'achat à l'entreprise, soit en payant par subrogation le prix d'achat au fournisseur, soit en concluant un contrat de location-financement avec l'entreprise ou un contrat de vente avec son fournisseur".

Article 4.

Il ne semble pas y avoir de motif de déroger à la règle habituelle en matière d'entrée en vigueur d'arrêtés royaux réglementaires. Il est dès lors préférable d'omettre cet article.

OBSERVATIONS FINALES.

L'arrêté royal précité n° 55 du 10 novembre 1967 a soumis à agrément les entreprises spécialisées dans les opérations de location-financement. Les conditions de cet agrément ont été déterminées par un arrêté ministériel du 23 février 1968 (M.B. 6 mars 1968), conformément à l'article 2 de l'arrêté royal précité.

.../...

Avant de conclure des contrats de leasing, les sociétés commerciales locales visées par le projet devront dès lors demander à être agréées par le Ministre des Affaires économiques.

De kamer was samengesteld uit		La chambre était composée de
de Heren : Messieurs :	P. VERMEULEN,	eerste voorzitter, premier président,
	J. NIMMEGEERS,	staatsraden,
	W. DEROOVER,	conseillers d'Etat,
	J. GIJSSELS,	assessoren van de afdeling wetgeving,
	J. HERBOTS,	assesseurs de la section de législation,
Mevrouw : Madame :	F. LIEVENS,	griffier, greffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. W. DEROOVER.

Het verslag werd uitgebracht door de H. E. HAESBROUCK, auditeur.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. W. DEROOVER.

Le rapport a été présenté par M. E. HAESBROUCK, auditeur.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER, DE VOORZITTER - LE PRESIDENT,

F. LIEVENS. P. VERMEULEN.